

Timo Johannes Hilden

Oppisopimus kuoleman kanssa

Havahtumisromaani

Timo Johannes Hilden on aikaisemmin kirjoittanut seitsemän runokokoelmaa. Tämä on hänen ensimmäinen romaaninsa.

Oppisopimus kuoleman
kanssa

Timo Johannes Hilden
Oppisopimus
kuoleman kanssa

havahtumisromaani

Toinen tarkistettu painos

Yhteistyössä:

© Timo Hilden 2016

Kannen kuva: Ritva Nurmi

ISBN: 978-952-330-546-5

Kustantaja: BoD – Books on Demand,
Suomi

Valmistaja: BoD – Books on Demand, Saksa

THE SERENITY PRAYER

*God, give us grace to accept with serenity
the things that cannot be changed,
courage to change the things
which should be changed,
and the wisdom to distinguish
the one from the other.*

TYYNEYSRUKOUS

*Jumala, anna meille armossasi kyky
hyväksyä tynesti asiat, joita ei voi muuttaa,
rohkeutta muuttaa asiat,
jotka pitää muuttaa
ja viisautta erottaa
nämä toisistaan.*

1. Terveisiä Eestistä

maanantaina 30. heinäkuuta 2007

Vihdoin lomalla! Matkustin Jatulintarhan porukan kanssa opintomatkalta viikoksi Viroon. Joukko koostui kirjailijasta, kustannustoimittajasta ja kirjallisuuden ja kirjoittamisen harrastajista. Menimme aamulla nopealla aluksella Suomenlahden yli. Tallinnasta jatkoimme matkaa pikkubussilla kohti Peipsijärveä. Välillä pysähdyimme Pühtitsan ortodoksisessa nunnaluostarissa. Alueella asuu yli sata nunnaa ja noviisia. Ihailimme kaunista puutarhaa, komeaa kirkkoa sekä vanhoja muureja luostarin ympärillä. Visiitti oli aika lyhyt. Parantavalla lähteellä emme ehtineet käydä, joten emme vapautuneet nykyisistä emmekä mahdollisesti orastavistakaan sairauksista.

Lähtöhetkellä Sten, vanhempi kirjailija Kauniaisista, hiukset kuin Einsteinilla, muuten tukevampi kuin mainittu nero, katosi. Hänen nuorempi ihailijansa, kustannustoimittaja Anna, lähti etsimään miestä keinuvin askelin kuin Marilyn Monroe ja löysi hänet kirkon takapihalta valokuvaamasta.

- Niin kiehtovia kukkaisnäkyymiä, Sten sanoi, että ajankulku unohtui.

Nyt kuljettaja kurvaa bussin navettaröstellön ohi majatalon pihaan. Irma, majatalon omistaja, seisoo ovelta vastassa. Hän halaa Stenin vaimoineen. Minua ja muita hän vain kättelee

Restauroidun kaksikerroksinen tiilitalon toinen pää on

jätetty raunioksi, jossa tiiliseinien jäänteiden muodostamien muurien sisäpuolelle jää puutarha. Siellä tarjotaan tuliaisiksi juustoa, keksejä ja cocktailpaloja. Samppanjaakin kaadetaan. En ota, koska olen ollut ilman huikkaa toistakymmentä vuotta. Lopetin kun olin jo menossa puliukkotietä, joka lopulta olisi muuttunut viemäriputkeksi.

Stenkään ei ota, mutta Peter nappaa samppanjalasin ja siemailee sitä myhäillen. Se järkyttää minua, koska samalla vaakalaudalla hän on taiteillut kuin minäkin ja kuvittelen että myös hän noudattaisi ehdotonta raittiutta. Stenille ja minulle kaadetaan virolaista raikasta limonadia ja niin pääsemme kilistelemään muiden kanssa.

Annan äiti, Stenin vanhempi ihailija, Inka, kiehnää Stenin kyljessä naureskellen. Lisbeth, Stenin vaimo, poltteele pikkusikaria ja luo pitkiä katseita sinne päin, Anna näyttää lähinnä tyrmistyneeltä. Minä esitän tapani mukaan sivullista. Nojailen ikkuna-aukon liepeillä kuin runoilija Lermontov, jonka synkkyydestä kertoi venäläinen laulajatar Niina Tsarkova, joka asui naapurissamme kun olin lapsi.

Kävelin noin kaksisataa metriä tasaista maastoa järven rantaan. Tuuli puuskattomasti ja melko kovaa. Sateli. Matalassa järvessä pystyi jotenkin uimaan. Vaikka kahlasin pitkälle, ei tullut syvää. Kun kukaan ei nähnyt, polskuttelin rantavedessä lyhyesti käsipohjaa, koska vesi oli kylmää. Elämä on kuin uimista, heittäytymistä veden varaan, ajattelin. Pyyhettä ei sattunut mukaan, joten kuivasin itseni teepaitaan ja pukeuduin vain housuihin ja huppariin. Hölkkäsin lämpimikseni takaisin.

Illalla kävimme hillittömissä kyläjuhlissa jossa oli runsaasti soittajia ja laulajia. – Virolaiset ovat musikaalisempia kuin suomalaiset, sanoin Stenille. – Tuntuu siltä että kaikki soittavat ja laulavat. Sten ei kommentoinut.

Mekin esitimme ohjelmaa, kun meiltä sitä vaadittiin. Muodostimme sekstetin. Löin puukapuloita rytmikkäästi

vastakkain. Lauoimme kuorossa: *Olen suomalainen*. Saimme palkaksi avaimenperät.

Lopuksi tanssitiin virolaista kaunista neitoa. Sitten tarjottiin ryyppyjä nurkan takana. En taaskaan ottanut. Ensin olisi otettu yksi ryyppy, sitten useampia ja viimein menty sänkyyn neidon kanssa. Sitäkään en halunnut, koska olin edelleen uskollinen Ginalle, joka viis veisasi minusta.

Päätelin että ryypyt kuuluvat oleellisena osana virolaiseen kulttuuritoimeen. Jätin homman kehittelyn ja palasin jo aikaisin majataloon. Peter, joka tukevuudesta huolimatta oli lähes yhtä komea kuin minä, sen sijaan juhli myöhään. Aamuvarkaisella hän tuli jostain ja jäi odottamaan kahvia ruokasaliin. Sieltä hän näki kuinka kaksi naista, Lisbeth ja rouva Virtanen, lähtivät kesken pakettimatkan ovet paukkuen muihin maisemiin. Tilanne vaikutti vakavalta, muttei kuitenkaan ollut sovittamaton, kuten myöhemmin tultiin huomaamaan.

Pikkuhiljaa jäljellä olevat matkalaiset valuiivat Peterin seuraksi. Poliisit tulivat aamukahvin aikaan paikallisen miehen kanssa. Miehellä oli silmä mustana ja nenä punaisena ja laastaroituna. Häntä pyydettiin tunnistamaan joku meistä. Hän osoitti hermostunutta ja krapulaista Peteriä, joka alkoi inttää, ettei hän koskaan tappele, hän kun on rauhan mies, huonokuntoinen, lihava ja heikko. Todisteet Peteriä vastaan näyttivät kuitenkin kiistattomilta: hän oli useiden silminnäkijöiden edessä lyönyt miestä kyläjuhlissa. Eivät sentään pidättäneet Peteriä, mutta sakkolapun hän sai. Korvauksia hän myös maksoi virolaismiehelle heti käteisellä. Vekslailuksi se meni, koska Peterillä ei ollut tarpeeksi kruunuja. Rahaa vaihdettiin ja lainattiin lähinnä minulta ja Steniltä. Asia saatiin kuitenkin sovittua siinä ja nyt. Luvattiin että enempiä jälkiseurauksia ei tule.

Virolaisilla on parempi itsetunto kuin suomalaisilla, mietiskelin. Mistä sekin johtuu? He eivät pahemmin kysele: *Mitä muut ajattelevat meistä?* Heidän mielestään muut saavat

ajatella mitä tahtovat. Ehkä suomalaistenkin pitäisi enemmän tutkia itseään ja hyväksyä itsensä sellaisena kuin ovat. Katselin Peteriä silmiin silloin aamulla ja yritin nähdä mitä hän syvällä sisimmässään ajattelee, mutta minusta näytti vain siltä, että hän oli hyvin stressaantunut.

Minun silmäni vuosivat vettä. Väillä oli hiki ja välillä paleli. Lämpötilan vaihdokset aiheuttivat ihossa outoa kutinaa. Ei minulla tällaisia oireita ennen ollut. Olisi pitänyt varmaan käydä lääkärissä, vaikka en varsinaisesti sairaaksi itseäni tuntenutkaan, väsyneeksi kylläkin.

2. Peilaus

tiistaina 31. heinäkuuta 2007

Kävelin Annan kanssa. Majatalon koira, Ruusu, kulki mukanamme kuin esiliina. Juttelimme niitä näitä.

MINÄ (*katsoen Annan kiinteisiin sinisiin silmiin*): Ikävystytääkö sinua meidän vaihdevuotisten seura?

ANNA (*näyttäen hämmästyneeltä*): Sinäkö vaihdevuosissa?

MINÄ: Olenhan minä jo yli viisikymmentä.

ANNA: En oikein jaksa uskoa miehen vaihdevuosi-teoriaan, Sitä ei ole kunnolla todistettu. Mies voi jatkaa sukua vaikka 90-vuotiaana, jos on muuten terve.

MINÄ: Taidat pitää vanhemmista miehistä?

ANNA: Kyllä, arvostan elämäkokemusta ja pidän vanhemmista miehistä ja naisistakin, vaikka ajoittain äidin kanssa olen hädin tuskin puheväleissä.

MINÄ: Sepä ikävää.

ANNA: Itse asiassa vanhempani asuvat erossa. Ja isä on sitä mieltä että paluuta yhteen tuskin tulee.

MINÄ: Otan osaa.

Mieleni teki halata Annaa. Hän katsoi minua sen näköisenä, ettei häätäisi pois. Huokasin syvään ja aloin tutkistella lähemmin ikivanhaa tammea, jonka runko oli toiselta puolelta laho.

Anna lähti. Menin koiran kanssa perässä. Palasimme majataloon lounaalle.

Ruokailun jälkeen keskustelin Stenin kanssa. Kerroin hänelle oudoista oireistani.

MINÄ: Silmäni vuotavat vettä, minulla on yöhikoilua, välillä palelen, vaikka olen sisällä lämpimässä, joskus koko keho kutisee ja rauhaset leuan alla ovat suurentuneet. Sitten en, saatana, jaksa enkä pysty!

STEN (*Selaten joitakin papereitaan ja vilkaisten minuun hajamielisesti*): Mihin?

MINÄ: En mihinkään, enkä varsinkaan siihen.

STEN: Se voi olla vain tunne, joten kokeile käytännössä. Oletko mitannut kuumetta?

MINÄ: 36,5.

STEN: Se voi olla pölyallergiaa, kenties homepölyä, hiiwasientä tai jotain. Ehkä sinun pitäisi siivota säännöllisemmin, tappaa pölypunkit ja muut pieneliöt.

MINÄ: Oireet tuntuvat ulkonakin.

STEN: Mene terveyskeskukseen tai puhu Inkalle. Sairautta ei tarvitse hyväksyä. Ei kenenkään velvollisuus ole sairastua, edes kun ikää tulee. Onko muuten lääkäreitä mielestäsi liian vähän?

MINÄ: Eikö niistä ole aina pulaa?

STEN: Lääkäreitä on liikaa: mitä vähemmän sairauksia, sitä vähemmän lääkäreitä, mitä enemmän sairauksia, sitä enemmän lääkäreitä. Tietysti lääkäreiden ja hoitajien luku pitää olla oikeassa suhteessa sairauksiin.

MINÄ: Sairauksia tuntuu tulevan aina vaan lisää.

STEN: Koska lääketehaat keksivät uusia sairauksia. Nykyään on lääkettä melkein kaikkeen. Ihmistä aivopestään koko ajan sairastamaan lisää, että lääkkeitä saataisiin myytyä. Terveelliset elämäntavat riittävät aika pitkälle. Liiat lääkkeet ovat myrkyä.

MINÄ: Harjoitan viittä tiibetiläistä riittä.

STEN: Ei niistä varmaan haittaa ole. Ei ihmisen ole pakko vanheta siten kuin asennemuokkauksella määritellään. Sairaus ei kuulu sisäiseen olemukseen, se tulee aina ulkopäin. Periaatteessa voi olla terve alusta loppuun, tai siitä hetkestä lähtien, kun ymmärtää mainitun tosiasian.

Ennen Viron matkaa kävin tapaamassa Kerttua Savonlinnassa. Olimme olleet samoilla matkoilla Kreetalla, Intiassa, Nepalissa ja Tiibetissä. Kerttu tekee viittä tiibetiläistä riittä ja väittää tekevänsä kuudettakin, eli elää selibaatissa.

Sain silloin häneltä kirjan tiibetiläisistä riiteistä ja aloin tehdä niitä. Minulle riittää toistaiseksi viisi, kuudetta joudun toteuttamaan lähinnä olosuhteiden pakosta.

Riitit koostuvat viidestä joogaliikkeestä, jotka teki tunnetuksi Peter Kelder kirjassaan *Viisi tiibetiläistä menetelmää*. Liikkeiden alkuperä on kiistanalainen. Kelderin mukaan hän on tutustunut niihin eläkkeelle jääneen brittiläisen everstin välityksellä, joka oli oppinut ne tiibetiläisiltä munkeilta. Viittä tiibetiläistä riittä käytetään fyysisen kunnon

ylläpitoon ja kohentamiseen. Ne vahvistavat etenkin keskikehon lihaksia. Riitteihin ei itsessään sisälly henkisiä harjoituksia. Ellei sellaiseksi lasketa kuudetta riittiä, selibaattia, joka on lähinnä asenne.

Lainasin majatalosta polkupyörän ja pyöräilin taas tuhat vuotta vanhalle tammelle. Ajattelin että se oli olemassa jo keskiajalla.

keskiviikkona 1. elokuuta 2007

Kerroin Inkalle, joka on siis varsinaiselta ammatiltaan lääkäri, Stenin ohjeen mukaan vaivoistani, mutta pysymättömyyspelkoa en kehdannut mainita. Hän sanoi oireiden sopivan moneen sairauteen, mutta hän ei halunnut arvailla, vaan kehotti menemään työterveyslääkärin vastaanotolle. Kysyin myös psyykkisistä ongelmista, joita minulla ei tietenkään ollut, ja lyhytterapiasta, jota en tietenkään tarvinnut, että kuinka tehokasta se hänen mielestään on. Hän sanoi opiskelleensa 18 vuotta: kuusi vuotta lääkäriksi, kuusi vuotta psykiatriksi ja kuusi vuotta psykoterapeutiksi. Lyhyempiäkin teitä on, mutta mitä enemmän opiskelee, sitä pätevämpi on ainakin tutkijana. Terapiaa, josta on aina jotain hyötyä, voi toisaalta monissa tapauksissa antaa vaikka sairaanhoitaja tai vastaava.

Inka halusi tehdä minulle yhden lyhytterapiaharjoituksen. Hän antoi minulle pyöreän käsipeilin ja kehotti minua katsomaan siihen. Otin peilin vastaan, mutta en katsonut siihen, vaan laskin sen pöydälle nurinpäin.

MINÄ: Peiliin katsominen on ollut minulle aina hemmetin vaikeaa.

INKA: Siinä näet, juuri siksi tarvitset tällaista harjoitusta.

MINÄ (*Epäröin edelleen omasta mielestäni oikeutetusti.*): Jos

näen itseni sattumalta jostain peilistä tai vaikkapa kaupungilla näyteikkunasta, kavahdan aina. Tuntuu että erotun joukosta todella selvästi, vaikka haluaisin olla niin kuin toiset. Pelkään että muutkin näkevät minut samalla lailla kuin itse näen itseni.

INKA: Se saattaa johtua heikosta itsetunnosta. Peiliin katsomisella on parantava vaikutus, kun samalla sanot itsellesi: Hyväksyn sinut sellaisena kuin olet. Kun tarpeeksi usein sanot sillä tavalla, niin lopulta uskot sen.

MINÄ: Kuulostaa helpolta. Kauan sitten *näin* itseni kapakan vessan peilistä ja kauhistuin. Saattaa olla että se vaikutti juopottelun lopettamispäätökseeni aika suuressa määrin.

INKA: Ota peili käteesi ja katso siihen rohkeasti.

MINÄ (*Otan peilin ja pyörittelen sitä*): Tunnen muutamia peilielviksiä, jotka nauttivat suuresti katsoessaan itseään ja viihtyvät peilin ääressä kauan.

INKA: Tämän harjoituksen tarkoitus ei ole ihailla itseään, vaan nähdä häiritsevätkin asiat, joita ei voi muuttaa, ja mikä oleellista hyväksyä ne osana itseään ja identiteettiään. Sen jälkeen sinun ei tarvitse koko ajan huolehtia siitä, miltä näytät. Ihmisen ei tarvitse olla komea tai kuvankaunis. Suurin osa meistä on melko tavallisen näköisiä. Jokainen kelpaa ihan oman itsensä näköisenä. Saat olla sellainen kuin olet: ehkä lihava, harvahampainen, ohuthuulinen, pottunenäinen, tihrusilmäinen tai muuta sellaista. Aina kelpaa! Ei sinun tarvitse olla lihaksikas atleetti! Saat olla vaikka liuhuparta Simeoni. Ulkoisilla seikoilla ei ole loppujen lopuksi merkitystä. Kun hyväksyt itsesi, niin kehonkieleksikin muuttuu ja näytät kuitenkin paremmalta ja ennen kaikkea aidommalta.

MINÄ (*Vilkaisen nopeasti peiliin. Jostain syystä tunnen surua,*

hyvä etten ala itkeä.): Näytän aika kamalalta. Koko surkea elämä tulee mieleen. (Ponkaisen pystyyn ja heitän peilin seinään. Se hajoaa sirpaleiksi. Lähden lujaa huoneesta.) Pitkä koulutus on mennyt hukkaan. Minä en ole mikään liuhuparta, perkele!

Ulkona otin pyörän ja pyöräilin jälleen kerran tuhatvuotiselle tammelle. Ruusu-koira tuli perässäni. Istuin siellä ja silmät vuosivat taas vettä. Päätin tosiaan käydä seuraavalla viikolla työterveysasemalla, niin tulisi oireisiin selvyys.

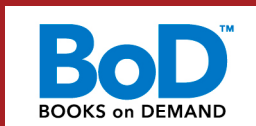
Vanhalla tammella sattui jotain yllättävää. Tyhjä mieleeni alkoi täyttyä ajatusaihelmalla, oliko raittius sulkenut minulta ihmissuhteita. Jos oli, niin olivatko ne suhteet todellisia ja tärkeitä? Ovatko kaikki suhteeni perustuneet vain riippuvuuteen, jolloin olen halunnut jotain oikeastaan hinnalla millä hyvänsä? Mutta olenko halunnut todella? Rakkauden tai ehkä himon kohteesta minun on ollut kuitenkin raskasta luopua.

Yritin tukeutua Ginaan, joka olisi luku sinänsä tai romaani, mutta hän ei sitten halunnutkaan elää kanssani, vaikka alkuun tuntui innostuneelta. Väitin että hän oli hankala ja vain itseään ajatteleva ihminen. Lopulta vähän viisastuin, jota hän mahdollisesti jopa toivoi eikä ollutkaan pelkäänsä itsekeskeinen. Mutta epäonnistumisen tunteesta ja surusta tuskin pääsen koskaan kokonaan eroon. Sen jälkeen olen elänyt yksin viisi vuotta.

Tapasin Ginan eräässä kokouksessa. Gina – nimeä hän käytti vain vertaistukiporukan keskuudessa. Hän oli pienikokoinen, hoikka mutta vantterra, nopea ja melko riuska otteissaan. Hän harrasti lenkkeilyä ja avantouintia. Hän osallistui joka vuosi naisten kympille ja Länsiväylä-juoksuun, kerran puolimaratonillekin. Luonteeltaan hän oli kiivas ja temperamenttinen.

Hänen oikea etunimensä oli Alli. Hänen asuntonsa postiluukussa luki Virolainen. Myöhemmin hän jopa virallisti etunimekseen Gina.

Kirjan päähenkilö, postiljooni, kulkee paikasta toiseen, pudottelee viestejä vieraiden ihmisten luukkuihin ja laatikoihin. Kirjoittamienkin on viestin viemistä. Kirjailija kuljettaa teemoja, ajatuksia, tunteita, havaintoja eteenpäin kirjan verran. Niiden tarkoitus on jatkaa elämäänsä lukijan mielessä. Vakavan sairauden kanssa taisteleva, aikuislukiossa ylioppilaaksi lukeminen, yksinäisyys ja alkoholismi ovat tämän kirjan keskeisiä juonteita. Sinnikkäästi päähenkilö yrittää selvittää raskaasta työstään, opiskelusta ja rakkaudettomasta arjesta. Välillä hän käy syvällisiäkin keskusteluja espoolaisen kaupakeskuksen kahvilassa. Päiväkirjamuodon lomassa kehittyä myös osa elämäntarinaa: päähenkilön vanhemmat saavat kasvot, samoin lapsuuden kokemukset alkavat luoda pohjaa nuoruudelle ja aikuisuudelle. Vakavamielisen maailman ilmiöiden ihmettelyn ja filosofisen ja hengellisen pohdiskelun seassa on satiiriksi yltyvää huumoria. Romanin oleellinen sisältö ja taiteellinen kuvio saavat sävyt ja aromit.

www.bod.fi